

SOCIJALNA AKCIJA U EUROPI: RAZLIČITA NASLJEĐA I ZAJEDNIČKI IZAZOVI?

**1. konferencija Europske mreže
socijalne akcije
Dubrovnik, 26.-29. travnja 2009.**

U Dubrovniku je od 26. do 29. travnja 2009. održana prva konferencija Europske mreže socijalne akcije ENSACT (European Network of Social Action) pod nazivom *Socijalna akcija u Europi: različita nasljeđa i zajednički izazovi?* (*Social action in Europe: Different legacies & Common challenges?*). Radi se o značajnom međunarodnom skupu čiji su organizatori Hrvatska udruga socijalnih radnika, ENSACT (Europska mreža socijalne akcije) i pet njezinih članica: EASSW (European Association of Schools of Social Work/Europsko udruženje škola socijalnih radnika, FESET (Formation d'Éducateurs Sociaux Européens/European Social Educator Training/Obuka europskih socijalnih pedagoga), IFSW (International Federation of Social Workers European Region/Međunarodno udruženje socijalnih radnika europske regije), ICSW (International Council of Social Welfare European Region/Međunarodno vijeće za socijalnu skrb), te FICE (Federation Internationale des Communauté Éducatives/Međunarodno udruženje edukativnih zajednica). U organizaciji, kao i u osmišljavanju programskog dijela konferencije sudjelovao je i Studijski centar socijalnog rada iz Zagreba.

ENSACT kao Europska mreža socijalne akcije obuhvaća predstavnike profesionalnih udruženja, visokoškolskih ustanova

socijalnog rada i socijalne pedagogije, te nacionalna vijeća socijalne politike i skrbi. Ona uključuje stručnjake iz područja socijalnih djelatnosti, predavače, istraživače, kreatore socijalne politike i provoditelje socijalnih usluga u Europi. Temeljne djelatnosti ENSACT-a su promicanje kvalitete socijalnih usluga, promicanje interesa i problema svojih članova na europskoj razini, organiziranje konferencija i susreta stručnjaka, te pružanje informacija.

Na konferenciji je bilo oko 750 sudionika iz 20 europskih država. Ukupno je održano preko 90 izlaganja u okviru simpozija, radionica ili poster prezentacija. Ova konferencija je bila usmjerena na tri glavne teme: 1) socijalni konflikti i socijalna rekonstrukcija, 2) individualizacija i socijalna povezanost te 3) osobna uključenost i profesionalna odgovornost. Uvodno pozvano predavanje održao je profesor Vlado Puljiz sa Studijskog centra socijalnog rada iz Zagreba u kojem se osvrnuo na europsku povijest koju su obilježili brojni sukobi i podjele, kao i razvoj demokracije, koncepti individualnih prava i sloboda, podjele na tzv. istočni i zapadni blok itd. Ono što je jedan od današnjih izazova s kojim se Europa suočava su problemi zemalja u tranziciji, ali i globalna ekonomska kriza, siromaštvo, socijalna isključenost, demografska recesija, multietičnost, itd. Ovo su samo neka područja, koja predstavljaju zajednički izazov europskim državama. Iain Ferguson je u svojem plenarnom predavanju o socijalnom konfliktu i rekonstrukciji problematizirao aktualnu svjetsku gospodarsku krizu koja za sobom donosi porast nejednakosti, nepravde i siromaštva. U takvoj nestabilnoj i izazovnoj situaciji socijalnih konfliktata nužno je kritičko preispitivanje mjesta i uloge profesije socijalnog rada. Također, iskustvo je pokazalo da upravo svjetske krize mogu otvoriti vrata razvoju novih načina promišljanja i djelovanja, što predstavlja novi izazov i za profesiju socijalnog rada. Herbert Paulischin, u svojem plenarnom predavanju o individualizaciji i socijalnoj koheziji, osvrnuo se, također u kontekstu svjetske krize, na negativne posljedice koje se odražavaju na obitelji i socijalne mreže. Pritom, kao socijalni radnik, problematizirao je europsku suradnju socijalnih radnika postavljajući između ostalog pitanje jesmo li dovoljno «iskoristili» jedni druge na nacionalnoj i međunarodnoj razini u smislu unapređenja okvira djelovanja profesije socijalnog rada.

Sara Banks je, kao vodeći stručnjak iz područja etike socijalnog rada u okviru svojeg plenarnog izlaganja na zanimljiv način istaknula strast kao važan element osobne uključenosti pomagača u socijalnom radu. Njezino izlaganje pod nazivom *Oživljavanje profesionalne etike: uloga strasti u profesionalnom životu* bilo je usmjereno na uspostavljanje balansa između osobne uključenosti i profesionalne odgovornosti kao neraskidivih činitelja u osiguranju kvalitete rada s korisnicima.

Unutar tri prethodno navedena glavna područja ove konferencije razvijene su brojne teme. Tako su neke od tema 23 održana simpozija bile: revizija međunarodne definicije socijalnog rada, razvoj kurikuluma usmjerenog na kompetencije u području obrazovanja i vrednovanja unutar socijalnog rada, standardi prakse socijalnog rada obzirom na socijalna i gospodarska prava, promocija kvalitete socijalnog rada korištenjem znanja kreativne prakse, individualizirana društva, socijalna kohezija i izazovi za socijalni rad, socijalni rad u području

mentalnog zdravlja, širenje uloge socijalnog edukatora u radu sa starijim osobama, prava djece u socijalnom radu, urbana kultura i mladi, mediji i socijalni rad, solidarnost i pravda, supervizija u obrazovanju socijalnih radnika, usmena povijest socijalnog rada u Hrvatskoj, itd. Ova konferencija je bila također bogata radionicama koje su bile «predavačkog» tipa, te je u prosjeku unutar radionice bilo četiri do pet izlaganja. Neke od tema 32 radionice bile su: etika u socijalnom radu, teorija i praksa socijalnog rada, zaštita djece, socijalni rad u različitom nacionalnom kontekstu, «oruđa» obrazovanja i prakse socijalnog rada, uključenost korisnika u edukaciju socijalnog rada (korisnička perspektiva), socijalna prava i socijalna akcija, profesionalna odgovornost, osnaživanje, povijest socijalnog rada i suvremeni socijalni rad, izazovi socijalne politike, ljudska prava u kontekstu socijalne pravde, socijalna kohezija i socijalna inkluzija, multikulturalizam, rad u zajednici, razvoj socijalnog rada, itd. Sudionici su imali priliku sudjelovati na konferenciji putem poster prezentacija, kojih je bilo ukupno 28 i koji su također većim dijelom bili usmjereni na prethodno navedene teme. Neke od njih su se odnosile na etiku i vrijednosti u socijalnom radu, obrazovanje socijalnih radnika, osnaživanje korisnika te na konkretne prikaze specifičnih programa rada s korisnicima.

Ovdje je potrebno spomenuti i vrlo aktivnu studentsku sekciju u kojoj je sudjelovalo oko 20 studenata iz Belgije, Njemačke i Hrvatske. Studenti su radili u tri tematske podgrupe kojima su bila obuhvaćena sljedeća područja: interdisciplinarnost u kontekstu socijalnih djelatnosti, volonterski rad tijekom i nakon studija (kritički osvrt na volontersko stažiranje) te programi međunarodne razmjene studenata.

Obzirom na brojnost i raznolikost tema, te istovremeno održavanje nekoliko simpozija i radionica, nije bilo moguće sudjelovati na svim zanimljivim sadržajima. No, veliko zanimanje pobudile su teme poput osnaživanja, kao jednog od vodećih koncepata u praksi i teoriji socijalnog rada. Naime, bez obzira što je jedna od radionica bila tematski vezana uz koncept osnaživanja, u mnogobrojnim izlaganjima i prezentacijama bio je integriran upravo ovaj pojam kao nezaobilazni činitelj u radu sa korisnicima socijalnih usluga. No, zanimljivo je bilo promišljanje nekih izlagača koji su se odmakli od isključivo individualnog koncepta osnaživanja smatrajući da ono nije dovoljno. Pritom su se zapitali što je sa »kolektivnom« razinom osnaživanja koja ima za krajnji cilj uspostavu socijalne pravde i socijalne promjene, kojima teži u svojem najužem određenju upravo profesija socijalnog rada. Uz koncept osnaživanja, jedan od nezaobilaznih suvremenih koncepata u socijalnom radu je i korisnička perspektiva. Jedna tematska radionica bila je posvećena i ovom pristupu rada, koji je također vrlo često spominjan i unutar drugih tematskih cjelina, obzirom na njegovu sve širu primjenu. Korisnička perspektiva nezaobilazan je segment osnaživanja, te je bilo zanimljivo čuti neke od izlagača iz EU koji su prezentirali svoje programe rada sa siromašnima, pri čemu je jedan od ciljeva bio upravo osnaživanje. Pritom su u programu izobrazbe socijalnih radnika i volontera za rad sa siromašnima kao voditelji/treneri bili uključeni i sami siromašni. Na taj način su iznošenjem vlastitih iskustava i osjećaja doprinijeli novoj kvaliteti u radu sa siromašnima, te istovremeno bili osnaženi novim osjećajem važnosti, ozbiljnosti

i prepoznatljivosti. Jedna od tzv. dodanih vrijednosti prezentacija vezanih uz siromaštvo je i terminologija koja je u skladu sa konceptom osnaživanja. Naime, sve češće je jedan od uvrještenih engleskih termina za siromašne ljude *people in poverty*, čime se njihov položaj atribuiraju kontekstu, za razliku od termina *poor people* koji implicira stigmatizirajući odnos prema korisniku. Stoga bi u kontekstu hrvatske terminologije unutar pomažućih profesija bilo nužno povesti raspravu o korištenju novog termina za ovu skupinu korisnika koji bi bio lišen determinističkih i stigmatizirajućih konotacija.

Kao što je jasno iz prethodno nabrojanih tema, nemoguće je na ovom mjestu osvrnuti se na većinu njih. No, za one koji bi željeli imati sveobuhvatniji pregled sadržaja i prezentacija, mogu ih pogledati na stranici <http://www.ensact.eu/conferences/index.php>.

Ova konferencija bila je prigoda za produktivnu razmjenu iskustava i suočavanje s novim izazovima u području socijalnih djelatnosti. Svojom sadržajnošću, kvalitetom i poticajnom atmosferom nadmašila je očekivanja mnogih sudionika.

Priredila: Olja Družić Ljubotina